

Grootouders voor het Klimaat

Aan de leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken uit de Tweede Kamer

23 mei 2025

Betreft: toetsing aan sociale grondrechten

Geachte commissieleden,

Op dinsdag 27 mei 2025 hebt u een overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid naar aanleiding van de op 21 februari uitgebrachte Contourennota constitutionele toetsing (36600-VII-129).

Ter voorbereiding op dat overleg hebben de minister en de staatssecretaris bij brief van 21 mei geantwoord op een aantal feitelijke vragen van uw commissie over de Contourennota. De antwoorden geven ons aanleiding tot de volgende reactie. Wij beperken ons daarbij tot het onderwerp toetsing aan sociale grondrechten.

Over de vraag of constitutionele toetsing zich zou moeten beperken tot de 'klassieke' grondrechten hebben wij uw commissie op 28 januari een oproep aangeboden. Daarin hebben wij benadrukt dat de sociale grondrechten die in onze Grondwet zijn vastgelegd een gelijkwaardige plaats verdienen. Het oude onderscheid tussen klassieke en sociale grondrechten is niet meer van deze tijd. Inwoners hebben recht op bescherming tegen handelen of nalaten van de overheid, ook als het gaat om bedreigingen van bijvoorbeeld de volksgezondheid of het leefmilieu, zoals gezondheidsrisico's die voortkomen uit het in contact komen met of inademen van fijn stof, pfas en pesticiden .

Tijdens het rondetafelgesprek van uw commissie op 5 maart over sociale grondrechten benadrukten ook de vertegenwoordigers van de wetenschap en de rechtspraak dat het gemaakte onderscheid tussen soorten grondrechten niet absoluut is. In de position papers van de geraadpleegde wetenschappers worden veel voorbeelden genoemd van de vloeiende grenzen tussen soorten grondrechten.

In de brief van 21 mei wordt in het antwoord op vraag 26 gesteld dat toetsing van wetten alleen mogelijk zou moeten zijn aan grondwetsartikelen “die de burger een rechtstreeks en individueel afdwingbaar recht geven waarmee die burger wordt beschermd tegen de overheid”. Daarvan is volgens het kabinet

geen sprake bij “grondwetsartikelen die in hoofdzaak niet klassieke vrijheidsrechten bevatten”.

Dit is een te beperkte opvatting. Er kunnen gevallen zijn waarbij burgers (of bedrijven!) individueel of als groep rechtstreeks in hun belang worden getroffen door wetgeving op het gebied van bijvoorbeeld de gezondheid of de leefomgeving die in strijd is met de op dat terrein geldende grondrechten. Dat kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer een tot stand gekomen beschermingsniveau wordt aangetast. In zo’n situatie zouden de van toepassing zijnde grondrechten in het geding moeten kunnen worden gebracht.

Wij verzoeken u onze inbreng te gebruiken bij de commissievergadering op 27 mei.

Namens de werkgroep Recht van Grootouders voor het Klimaat,

Joyce Hes (joycehes@kpnmail.nl)

Laurens Beijen (laurens@beijen.net)